

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Več morale!

Nesporo je, da je v današnji dobi neka negotovost. Zdi se, da so se omajali ali pa da so se celo zrušili vsi temelji, zlasti pa duhovni, ki so nudili človeštvu vsaj delno gotovost. Danes je vse mrzlično, nezaupno. Vsaka moralna osnova je izginila, izbruhnili so nebrzdano medsebojno tekmovalstvo, edin priznan princip je: Doseči svoj namen za vsako ceno in z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Priznana je ena edina morala: **Namen posvečuje sredstva.**

Posebno v politiki zavzema ta morala vodilno mesto. Zavedati se pa moramo, da ne bo izginila sedanja obča razrvanost, dokler bo imela odločilno veljavo taka morala. Kajti okužene so prav vse, tudi najmanjše edinice človeške družbe.

Nekdo bi moral začeti ustvarjati nove poglede in oznanjati novega, zdravega duha. Pa naj bi to stalo še tako velike žrtve. Najbolj bi bil usposobljen in tudi v svoji vesti dolžan iti v borbo za novega duha, za moralo, ki bi pa morala biti ista v javnosti in v privatnem življenju, tisti, ki se sklicuje na Kristusova načela, tista družba, ki pravi, da je krščanska

**Kovinarji z Jesenic
in Javornika!**

Glasujte za JSZ!

Črno na belem boste mogli najti, da trde, da spadamo krščanski socialisti v isto vrsto, kot »Jutro«, »Narod« itd. Brez dokazov in zavestno si upajo to trditi, ker je njim vsem znano, da smo najmanj 100 km oddaljeni od vsake meščanske družbe. Pa vendar ta trditev. Kajti dokazati je treba, da je njihov nastop opravičen in da opravičeno cepijo delavske vrste, pa čeprav v imenu krščanstva. Nas ne boli to, da nas napačajo. Kar naj! Saj smo vajeni boja. Tudi zjekleni smo. Vemo, da je naša pot pravilna in da bodo naše vrste v boju še bolj strnjene — ampak groza nas je take morale, takih sredstev. To bo rodilo slab sad.

Delovni ljudje hrepene po resnici. Laž je, če meščani trde, da so n. pr. marksistično usmerjeni delavci sami brezverci. Najmanj dve tretjini jih še verujeta. Sicer niso v položaju, da bi pili krščanske

Pravi obraz gospodarstva v letu 1937

V vseh mogočih revijah in listih smo mogli brati, da je vrhunec krize prekoračen, da se čuti sicer polagoma, vendar pa stalno boljšanje gospodarstva.

Na prvi pogled bi človek res mislil, da je tako. Saj se je blago v resnici lažje prodajalo, zaloge so se praznile, brezposelnost je padla. Vendar pa ni ta dvig pomenil nekaj povsem zdravega. Kajti poglobljevanje je pokazalo, da se ne čuti dvig gospodarstva v vseh panogah.

Za dvig gospodarstva bi morala služiti kot merilo okolnost, v koliko je udeležena pri konjunkturi industrije, ki se je bavila s produkcijo ljudskih predmetov, t. j. s tem, kar potrebujejo ljudske množice. Poglobljevanje o tej okolnosti pa dovede do presenetljivih ugotovitev: da so namreč pri konjunkturi veliko višje udeležene tiste industrijske panoge, ki spadajo v vojno industrijo. Te so imele visoko konjunkturo. Uspevala je zlasti kovinarska in kemična industrija, stavbinstvo, v kolikor je v zvezi z vojno industrijo, in podobne industrije. V kakšni nezaslišani meri so rasli izdatki za oboroževanje, naj nam predočuje tole: Stroški za oboroževanje so leta 1913. znašali nad 1170 milijard dinarjev. V letu 1937. pa nad 3600 milijard.

Svetovno oboroževanje se torej vrši v breme celotnega ljudskega blagostanja, zato tudi niso mogle biti udeležene na visoki konjunkturi tiste industrijske in gospodarske panoge, ki se tičejo preživljanja in preskrbe ljudskih množic, ki torej spadajo h kulturnim sredstvom človeštva. Na podlagi teh dejstev razumemo, zakaj so ljudske množice

resnice pri viru, iz krščanskega življenja. Zato pa hočejo spoznati krščanstvo iz življenja družbe, ki trdi o sebi, da je 100 odstotno krščanska. Take metode, taka neiskrenost je pa kot mrzel tuš, ki delavstvo napravi še bolj nezaupljivega do vere in krščanstva. Je pa naša pot že bolj krščanska. Delamo čisto v smislu želje papeža: **Manj govoriti o krščanstvu, pa več delati po krščansko.**

Skrajni čas je, da pride med tiste, ki nastopajo še bolj vidno, kot mi, v imenu krščanstva, nov duh, in da da slovo morali sedanjega časa, ki je največji vir današnjega zla, to je, da **namen posvečuje sredstva.**

ce za svetovni mir. Vedo namreč, da brez tega ni mirnega sožitja med narodi, da bo ta brezobzirna tekma še bolj upropaščala delovne sloje in da bo razdor med državami še večji.

Preokret v svetovnem gospodarstvu more napraviti **le mir in pa popolna preosnova narodnega gospodarstva.**

Najnovejši dogodki v svetovni politiki in gospodarstvu dokazujejo, da so razmere zelo napete. Nedavno je londonski »Daily Express« zapisal, da sliči neka država v srednji Evropi nabitemu topu. To pomeni neko nervozno stanje. Razumljivo je, da stremi pri takem stanju vsaka država za tem, da se varuje za vsak primer, tudi za primer vojne. Zmagovit v vojni ne bo samo tisti, kdor bo najbolj oborožen, ampak tudi tisti, ki bo najdalje vzdrljal. K temu pa spadajo živila, sirovine za vojno industrijo, nafta, bencin itd.

Tudi narodno gospodarstvo se mora preosnovati v temeljih. Namen in cilj mora biti **obče blagostanje**. Bogataši, milijonarji in milijarderji morajo izginiti, na njihovo mesto mora pa priti obče blagostanje. Taka naloga je pa zelo težka. To so pokazali tudi dogodki v

Ameriki. Ti dogodki nam morajo služiti tudi za zgled.

Nihče ne dvomi, da ni imel ameriški predsednik namena, volje in sposobnosti, da bi preokrenil ameriško gospodarstvo vsaj nekoliko v smer občega blaga. Tudi vsi vemo, kako je priljubljen pri ameriškem ljudstvu. Saj ni bil še noben predsednik tako zmagoslavno izvoljen, kot sedanji. **Vendar ni uspel.** Rooseveltova petletka je doživela polom, gospodarski položaj v Ameriki se je v zadnjem četrtletju bistveno poslabšal. Zakaj?

Napačna bi bila trditev, da primanjkuje v Ameriki obratnega kapitala, da je torej zaradi tega nastala omejitev produkcije. Brez dvoma razpolaga Amerika še z velikimi gospodarskimi rezervami. Torej poslabšanja gospodarstva ne smemo iskati v notranji nemoči gospodarstva kot takega. Vzrok moramo iskati v notranjih političnih razmerah, v uporabi **trustov in milijarderjev**. Celotna ljudska volja je omagala in ni uspela v boju s trusti in milijarderji.

Ravno opisani dogodki pa dokazujejo, da ne smejo narodi iskati rešitve v tako zvani visoki gospodarski politiki, ampak v tem, da pride do izraza in zmage **obča ljudska volja**. Kajti le ta more prinesiti med človeštvo **novega duha, novega duha v politiki in gospodarstvu.**

Tudi delavec naj varčuje!

Skoraj smo preveč pustili to vprašanje ob strani. Res je, da je največ delavcev in delavk takih, da komaj služijo za nujno in skromno življenje, a kako naj bi še pošiljali v hranilnico. Prav gotovo je pa tudi resnica, da je vedno nekaj takih delavcev, ki znajo svoje težko prislužene denarce prav obrniti, ki mislijo ob pravem času, da za slabimi časi lahko pridejo obupni. Zavedajo se, da bo njihov dom le takrat miren in lep, če bo krov nad njimi njihova last. Vsak človek, ko doraste, si zaželi, da bi postal vsaj deloma samostojen, da bi imel svojo družino, svoje gospodarstvo in gospodinjstvo. Ker ima posameznik po več bratov in sester, je tudi nujno, da si ustvari nekaj svojega. Kar smo dosedaj ugotovili, bo vsak rad priznal kot resnico! Težje pa je mlajšim delavcem dopovedati, da v svoji brezskrbnosti prevečkrat pozabijo ali pa sploh ne mislijo, da bo slej ali prej treba proč od svojih staršev na samostojno življenjsko pot. Mnogo starejših se je že izjavilo: »O, da bi sedaj imel tisti denar, ki sem ga v mladih letih po nepotrebnem razdal. Se bi si znal z njim pomagati.«

Tovariši, močna je naša organizacija in še močnejša bi lahko bila, da bi si jo delavci znali od vseh strani utrje-

vati. Kako pa? Tudi z varčevanjem se da mnogo koristnega doseči pri posameznikih in v organizaciji. Mislimo, da ni našega člana, ki bi ne vedel, da imamo v Ljubljani in tudi v nekaterih drugih krajih Slovenije svoje delavske hranilnice in posojilnice. Da, imamo jih! Ali pa se tega tudi zavedamo, da so naše? Moramo povedati, da si morate to sami postaviti in v vsakem primeru z dejanji pokazati, da ste razumeli te vrstice. Kdor le zmore kakšen stotak dati na stran, naj istega takoj pošlje »Prvi delavski hranilnici in posojilnici v Ljubljani« kot vlogo. Prav tako skupine svoj denar ali denar raznih fondov.

Vsak naj dobro premisli, pa bo gotovo spoznal, da naš denar spada v naše hranilnice. Pokažite svojo zavednost tudi v tem in dajte zgled drugim!

Iz uredništva

Današnje številko skrbno shranite! V njej objavljeni material, posebno glede draginje, ima trajno vrednost. Rabili ga bomo pri vsakem pogajanju ali mezdnem gibanju. To so številke, na katere lahko naslonimo naše zahteve po izboljšanju plač in življenjskih pogojev. Vsak delavec naj jih dobro preuči.

Strokovna poročila

Oblačileci

Škofja Loka. V petek 25. februarja se je vršil dobro obiskani sestanek delavstva tovarne »Šešir«. Iz poročila tov. Pintarja je bilo razvidno delo organizacije za obrambo in izboljšanje položaja našega delavstva, da je edino organizacija prava zaščitnica delavske časti in človeškega dostojanstva, celokupno delavstvo pa bo znalo braniti našega glavnega zaupnika, ki je postal trn v peti nekaterim prenapetostem v tovarni. Kakor smo se v preteklosti znali boriti in znali tudi zmagati, tako poziva tov. Pintar celokupno navzoče članstvo k vztrajnosti in borbenosti v obrambo naših pravic. — Sledilo je poročilo glavnega zaupnika tov. Logondra. Izčrpno nam je podal sliko o vseh izvršenih intervencijah zadnjega pol leta pri vodstvu tovarne. To so želje celokupnega zavednega članstva, ki jih pa Del. pravica prinaša na drugem mestu. Podrobneje je obrazložil neuspehe intervencije glede sprejema novih delavk v tovarno, ki se je izvršila pretekli teden, dočim so v juniju odpušcene delavke delno še doma brez služke. H koncu je pozval delavstvo k zavednosti in solidarnosti, kajti obr. zaupnik je takrat močan, kadar ga brani in stoji za njim vse zavedno delavstvo. Poročilo tov. Logondra je delavstvo vzelo z velikim zadovoljstvom na znanje. — JSZ je zastopal na sestanku tov. Rozman. V svojem govoru je poudaril nalogo delavstva, da mora braniti svoje zastopnike, ki morajo biti v silno težkih razmerah tolmači njegovih zahtev in čuvarji že pridobljenih pravic in ugodnosti, katerih delavstvo sicer ne bi imelo. K besedi se je oglašilo še nekaj tovarišev in ena tovarišica. Sklep sestanka je bil, da se pošlje vodstvu tovarne opozorilo, da upošteva intervencije zaupnikov, obenem pa naj z njimi dostojno občuje. Za tovariši zaupniki, kateri morajo prenašati ob vsaki priliki »ognjeni krsti«, stoji celokupno zavedno članstvo JSZ.

Viničarji

Fram pri Mariboru. Lansko leto meseca julija je naš okraj obiskala huda vremenska nesreča. Toča nam je pobila vse že itak bore pridelke na naših deputatnih zemljah. Tako smo ubogi viničarji s strahom zrlili v bodočnost. Zaradi tega smo prosili za pomoč našo centralo v Ljutomeru, ki je takoj začela z nabiranjem akcij po krajih, kjer obstajajo skupine viničarjev. Zbrali so tovariši teh skupin s sodelovanjem našega člana čez 600 kg živil. Zato se prav iskreno zahvaljujemo vsem dobrih darovalcem, vsem požrtvovalnim nabiralcem, ki se niso ustrašili slabega vremena ne truda ne izgube časa. Zahvaljujemo se tudi g. Francu Kikecu iz Ljutomeru, ki je brezplačno odpeljal nabrana živila na kolodvor v Ljutomeru, kakor tudi članom načelstva Viničarske zveze, ki je vso akcijo organizirala, obenem pa tudi plačala vse prevozne stroške po železnici. Vsem prav prisrčno: »Bog plačaj!« — Strokovna skupina viničarjev v Framu.

Iz centrale. Članom našega posmrtninskega sklada sporočamo, da je že prišel v poštev v zadnji »Del. pravici« naznani vnaprej plačani prispevek za 81. primer. V preteklem tednu je umrla članica posmrtninskega sklada tov. Paulič Marija iz skupine Gornja Radgona v starosti 84 let; svojcem smo izplačali 1000 din posmrtninske podpore. — Pozivamo vse člane, da prispevke po položnicah, ki jih razpošiljamo, čimprej plačajo, poskrbijo pa tudi za nove člane, da bo letos čim manj izrednih zbirk. — Blagajnik.

Opekarsko delavstvo

Rače. Po raznih informacijah doživlja račko opekarsko delavstvo skoraj vsak dan spremembe. Delavci ne zapazijo tega in ne vedo, čemu delajo: ali delajo za svoj obstoj ali za podjetniški dobiček. Mi pa vemo, da delajo za dobiček podjetja, toda v svojo izgubo. Šele potem, ko opazijo, da jim ne gre v račun, pogledujejo drug drugega in se vprašujejo, čemu to. Zato, ker so nezavedni in nočejo priznati tistega, ki bi jim pomagal iz zagate. In tisti je organizacija JSZ, boriteljica za pravice. Marsikaj bi se izpremenilo, ko bi bili vsi organizirani in se s skupno močjo borili proti krivicam, ki se jim godijo; tako pa čakajo tistega, ki ne bo prišel od nikoder, da bi jim pomagal. Delavstvo je zaslepljeno po drugih, ki ga od-

vračajo od tega. Res žalostna slika! Drugi vzrok teh skrbi pa je obratovodja, ki se ga zelo bojijo. Kljub njegovim mesečnim plač 3000 do 4000 din ne sprevidi, kako težko živijo tisti, ki ne zaslužijo niti 30 do 40 din na mesec in imajo številne družine. Pa kaj to njemu mar! To ga ne zanima in ne briga nič, če ima kateri kaj ali nič. Če se ne bo spreobrnul, bomo prisiljeni storiti korake in ga opozoriti na to. Če to ne bo zaleгло, bomo našli pot, ki ga bo spremljala v njegovo domovino, na Madžarsko, od koder je prišel. Ve naj tudi, da nas Slovenci ne bo uklonil, kakor se je izrazil pred leti. Zato mu svetujemo, naj lepše ravna z delavci, kakor sedaj.

Rače. Kakor je razvidno iz statistike o plačevanju članarine, je opaziti, da še nekaj članov dolguje članarino še iz prejšnjega leta. Zato jih opozorjamo, da poravnajo to malenkost čimprej, da ne bo sitnosti. Poravnajo naj tudi za to leto do konca februarja, da se končno napravi točen obračun. Nadalje naj se članarina redno plačuje vsako zadnjo soboto v mesecu pri tov. Brezovšku Vinku v Račah, ki vam je vedno na razpolago. Če kdo želi pristopiti v organizacijo, naj se zgleda pri tov. Brezovšku v Račah, kjer tudi dobi nadaljnja pojasnila.

Papirničarji

Vevče. Za prihodnji teden je napovedana ustavitev obeh papirnih strojev, ker ni naročil. Tovarna ima mno-

go papirja na zalogi. — Ustanovil se je papirni kartel pod imenom »Centro-papir«, ki ima namen centralno posredovanje prodaje papirja, sprejemanje naročil in njih razdeljevanje papirniškim tovarnam, ki so članice te družbe. K tej družbi so pristopile vse jugoslovanske papirnice, razen M. Vapa v Belgradu. Osrednje vodstvo je v Zagrebu ter ga vodita veščki ravnatelj g. Srebre in ravnatelj zagrebske papirnice ing. Frankl.

Kranj

Dne 26. februarja se je vršil ob 6 zvečer sestanek mestnega delavstva, na katerem smo predelali novo kolektivno pogodbo. Delavstvo je z velikim veseljem vzelo na znanje pridobitve kolektivne pogodbe, katero je v njegovem imenu sklenila JSZ s kranjsko mestno občino. Pridobitve kolektivne pogodbe bo delavstvo ohranilo in zboljšalo, če organizirano združi svoje sile v Jugoslovanski strokovni zvezi. Dosedanje izkušnje jasno kažejo, da neorganizirano delavstvo ne pomeni nič. Zato vsi v JSZ!

Iz centrale

Krajevne skupine, ki se niso izvedle rednih letnih občnih zborov, naj jih izvedejo v marcu, najkasneje pa v aprilu. Poročila funkcionarjev naj bodo dobro pripravljena. O poteku občnega zbora in izvolitvi novega odbora pošljite centrali pismeno poročilo.

V kolikor skupine se niso izvedle in organizirale organizacijskih zaupnikov, naj to čimprej izvrše. Smotrna porazdelitev dela mora biti prva največja skrb predsednika vsake naše skupine ali plačilnice. Na delo!

Širša seja načelstva JSZ

V nedeljo 27. februarja se je vršila v Ljubljani širša seja načelstva JSZ, katere so se udeležili vsi člani načelstva, nadzorstva in namestniki, v celoti 25 odbornikov.

Tov. predsednik Srečko Žumer je podal pregled o splošnem položaju organizacije v zadnjih mesecih. Kljub vsem oviram se organizacija krepi in raste. Naše članstvo postaja vedno bolj zavedno in priznati moramo, da so prav viharji zadnjega časa v tem pogledu mnogo koristili JSZ.

Strokovni tajnik tov. Peter Lombardo je podal poročilo o strokovnem delu organizacije, ki zavzema vedno širši obseg. Poleg mezdnih gibanj vstajajo pred nami še važne naloge, predvsem glede revizije uredbe o najmanjših plačah, o spremembah obrtnega zakona itd. Vse mu temu bo organizacija posvetila največjo pozornost, da delavstvo ne bo v svojih koristih prikrajšano.

Upravni tajnik tov. Jože Rozman je podal podrobno poročilo o no-

tranjem stanju organizacije, gibanju članstva, ki vedno bolj napreduje. Nekatere skupine zanemarjajo redno plačevanje članarine, kar bo na vsak način treba zboljšati. Vsi se moramo zavedati, da je redna članarina poročstvo za našo popolno neodvisnost, tako materialno kakor duhovno. V organizaciji je bilo več težav, za izpopolnitev upravnega poslovanja, katerih sad se že kaže. V tem pogledu bo treba z delom nadaljevati, dokler ne bo upravno poslovanje v vseh skupinah popolno. Tov. tajnik je poročal tudi o naših zvezah z internacionalo, o znakih in praporih in o drugih notranje organizacijskih zadevah.

Načelstvo je nadalje reševalo vse važne organizacijske in strokovne zadeve ter vprašanje našega tiska. Soglasno je izreklo trdno voljo, da na dosednji poti vztraja, prizadevajoč si, da naša misel najde pot med najširše vrste delovnega ljudstva.

Zaupanje Jugoslovanski strokovni zvezi

Časi, v kakršnih delavec živi, zlasti njegove razmere, ga nujno silijo v borbo za kruh in življenje. Kapitalistična družba se ne vprašuje, kako se živi s plačo 300, 400 ali 600 din na mesec s 5, 6, 8 in več otroki. Ni jim mar, da je eksistenčni minimum za 4člansko družino 1900 din itd. Njim je mar le lastni čimvečji dobiček. Pa še našo misel včasih terjajo za sebe, če jim tudi to kaj nese. Božji nauki in državni socialni zakoni so škodljivi njihovemu dobičku.

Ker pa se članstvo JSZ kot velika armada bori ramo ob ramo proti vsemu temu ravnanju z delavci, imamo toliko raznovrstnih nasprotnikov. Borba JSZ se mora nadaljevati v ravni smeri. Naša božja in človečanska pravica je, da dostojno živimo. Ne zahtevamo gradov, ne terjamo tovarn, hočemo pa živeti. Četudi se sklicujemo glede naših potreb na našo revščino, na krščansko pravico in ljubezen do bližnjega, na obstoječo socialno zakonodajo, ne najdemo razumevanja.

Namesto pomoči doživljamo napade in očitavanja komunizma, in to od ljudi, ki zatrjujejo, da so krščanski; drugi nam pa spet očitajo, da smo »farskic in

tako dalje. Zdravo in močno gibanje JSZ vse pobija, ker se ga boji — mi pa rastemo kot gobe, ker se zavedamo, da smo na pravi poti.

JSZ mora po tej poti dalje, pa naj zeleni in drugi še tako kričijo. S tem kažejo le svojo slabost. Razne barve delavstva ne bodo rešile, pač pa samo resno in požrtvovalno strokovno delo. V tem pa nas vsi razbijači še dolgo ne dosegajo. Smo in ostanemo krščanski socialisti v JSZ. Našo pravo pot potrjuje delo, ne pa besede.

Strnili bomo svoje vrste, vsi bomo krepili JSZ povsod, poudarjali svojo pripadnost ter ramo ob ramo ustvarjali nov, pravičnejši družabni red. Kruha hočemo za vse!

Mahnar Jože, lesni delavec.

Ljubljana

Predavanje. Slovensko društvo priredi dne 8. marca tega leta v beli dvorani hotela Union v Ljubljani ob 8 zvečer predavanje o vprašanju malih narodov. Predaval bo prof. Edvard Kocbek. Poročamo tudi našim bralcem, da se zanimivega predavanja po mogočosti udeležite.

Po naših krajih

Duplica. Vse tovariše in tovarišice prosimo, da do 15. marca tega leta razprodajo bloke za Delavski dom, katere so prejeli še preteklo leto. Do tega dne jih tudi obračunajte tov. blagajniku. Pohitite z delom!

Črnuče. Delavci Kranjskih dež. elektrarn, ki smo se organizirali v Jugoslovanski strokovni zvezi, smo začeli z resnim strokovnim delom. Najprvo smo izvolili obratne zaupnike. Nar. strokovna zveza, ki je imela lani vseh 6 zaupnikov, ni letos pokrenila nobene akcije za volitve in bi bili tako letos ostali brez zaupnikov, da ni nastopila JSZ. Volitve smo izvedli po skrajšanem postopku. Plavi so hoteli tri zaupnike. Ker bi bili pa z glasovanjem dobili samo enega, jim seveda treh nismo mogli dati in so s predsednikom volilnega odbora, prejšnjim starešinom obratnih zaupnikov, zapustili volilni prostor. Predložena je bila potem samo lista JSZ in je bilo tako izvoljenih vseh 6 zaupnikov z liste JSZ. Na širši seji, ki se je vršila prejšnji teden, smo sklenili predložiti ravnateljstvu KDE zahtevo, da se delavstvu zopet plačajo državni in narodni prazniki ter popoldnevi pred večjimi prazniki, kot je bilo v prejšnjih letih, do leta 1934. Dalje tudi, da se delavcem, ki so zaposleni dalj kot eno leto, prizna novoletna nagrada. Ker je sedaj draginja življenjskih potrebščin občutno porasla, upamo, da bomo z našimi skromnimi zahtevami gotovo uspeli, posebno še, ker je delavstvo po privatnih podjetjih kot tudi uradništvo dobilo povišane plače.

Huda jama. V nedeljo smo imeli pri Sv. Jederti občni zbor naše skupine. Tovariši funkcionarji so podali izčrpno poročila, nakar so sledile volitve odbora. Soglasno se je izvolil naslednji odbor: predsednik Alojzij Diacci, podpredsednik Ivan Zalokar, tajnik Ivan Lapornik, blagajnik Franc Gostinc; odborniki: Alojzij Lešnik, Ivan Repše, Tomaž Diacci in Martin Povše. Nadalje se je razpravljalo o podpornem fondu ter je večina izjavila, da bodo tudi njegovi člani, vendar naj se ne smatra za obveznega.

Dobrova. Občinski dom hočejo imeti — seveda le tri ali štiri, češ da je škandal, da ima predmestna občina tako revne prostore za svojo pisarno. Skoraj vsi člani pa so proti graditvi občinskega doma. Tudi občinski odbor sam ne vidi nobene nujnosti za to. Imamo prav dobro občinsko gospodarstvo in njena uprava se ne bo spuščala v to razpravljanje, dokler ne bo finančna moč občine tega dovoljevala. Dobrovačani imamo že skušnje za seboj, kako je, če se v gospodarske zadeve preveč vtikajo za gospodarstvo nesposobni ljudje. Danes že plačujemo delavci kakor tudi kmetje lepe denarce za »žulje« drugih. Za naprej pa samo previdnost in skrb za resnične potrebe občine.

Trbovlje

Pojasnilo obrekovalcem. Opozorjen sem bil, da nekateri raznašajo vesti, da sem se na zasedanju banskega sveta zavzemal za to, da bi delavci hodili v jama eno uro pred določenim časom osemurnega dela. Obrekovalcem pojasnujem, da je bil na zasedanju banskega sveta v razpravi preračun banovine za leto 1938-39, ne pa rudarski zakon ali zakon o zaščiti delavstva, ki določata delovni čas rudarjev. Posnemovalcem zavestnih obrekovalcev pa tole: Ravno pretekli teden sem se na obratu, kjer sem zaposlen, boril za to, da ostane v veljavi osemurni delavnik, t. j. da se vstop v službo in izstop iz nje mora izvršiti v osmih urah, določenih za delo. Razen tega pa še tole: Pred nekaj leti je moral prav v Trbovljah neki obratovodja postaviti pred jamo paznika za stražo, da je zabranil delavcem predčasno hoditi v rov. Delavci so bili tako naivni, da so hodili tudi celo uro poprej na delo, kot je bilo določeno. — Proti vsem, ki bodo še nadalje raznašali o meni obrekovanja, se bom primoran braniti tudi po sodnem potu. — Križnik Filip.

Smrt v naših vrstah. Po kratki in mučni bolezni je umrl naš zvesti član Novak Vinko, uslužben v cementarni TPD, v starosti 56 let. V ponedeljek 21. februarja se je na dnevnem kopu Neža smrtno ponesrečil Korošec Miha. Zasula ga je plast zemlje, pomešane z debelim kamenjem. Ko so ga odkopali, je bil že mrtev. Pred leti je bil tudi član naše skupine. — Družinam umrlih tovarišev izrekamo sožalje.

Razširjajmo

„Delavsko pravico“!

Proč z nedeljskim delom!

Vse slovensko delavstvo ima te dni uprte oči v vas. Odločali boste o tem, kdo naj predstavlja vaša stremljenja, izbirali boste med svobodnimi organizacijami in med vsiljivci, ki vam hočejo vzeti moč in zavednost. Vse slovensko delavstvo pričakuje, da boste v teh zadnjih dneh pred volitvami vse storili, da bodo vsi vsiljivci na dan volitev prejeli svoje zaslužen plačilo. Vsak zaveden delavec naj voli listo JSZ ki ima belo glasovnico!

Ali vzemimo dekleta, ki menjajo službe, kako jih skrbi, kam naj gredo

Poročila se je dne 21. februarja naša zvesta in delavna članica in odbor-
nica Zofka Jerman z g. Francetom Cund-
drom, posestnikom na Ježici. Ker je
bila tudi članica pevskega odseka, so
ji naša dekleta pri slovesu zapela. Od-
bor in vsa Poselska zveza mlademu pa-
ru iskreno čestita!

»POLITIKA« piše o pomenu japonske ekspanzije na Kitajsko: »Japonska intervencija na Kitajskem pomeni dejansko poostreitev tihomorskih nasprotstev in nesoglasij, neizbežno pritegnitev zaruženih držav in Britanije v boj. ... Japonsko prodiranje na sever bo privedlo neizbežno prej ali slej do vojne z Rusijo... Toda če pride do vojne med Rusijo in Japonsko je verjetna popašitev eksplozije zamotanega položaja na Daljnem Vzhodu. Nastopila bo kritična točka stoletnega spora in ves svet bo utonil v njegovem reševanju.« — To naj bo kot dopolnitev k našemu zadnjemu članku »Kaj, če bo vojna?«

„Dejanje“

Mesečnik za gospodarstvo, kulturo in politiko. Leto I. št. 1.

Skoro nenapovedana je izšla prva številka te nove revije, ki hoče pomagati pri reševanju slovenskega vprašanja s svobodnim realističnim delom. Uvodni članek Edvarda Kocbeka postavlja tezišče slovenskega vprašanja v **slovenskega človeka**. Žalostna usoda slovenskega naroda v preteklosti in sedanosti ima svoj vzrok v notranji nesvobodi in življenjski izkrivljenosti slovenskega človeka. Zato zahteva pisec novega zdravega Slovenca, ki bo z obema nogama stal na slovenski zemlji in bo sam odločal o svoji usodi, ker bo notranje in zunanje svoboden. Francoski mislec Jacques Maritain poudarja v svojem prispevku življenjsko nujnost **sožitja z ljudstvom**; ne samo delati za ljudstvo, ampak živeti in trpeti z njim, ker je »ravno ljudstvo velika zakladnica življenjske neposrednosti in nefarizejstva«. Zahteva po občestvenem človeku dobi svoj pravi smisel v sožitju z ljudstvom. Jakob Šolar govori o **Koreninah našega življenja**, o našem delovnem ljudstvu, zlasti o kmetu. Ker so bile naše korenine zdrave, nas vse šibe božje niso strle; čeprav nismo imeli ne svojega plemstva ne izrazitega meščanstva, smo ohranili tisto, kar je najbolj naše, »jezik in zavest samosvojesti«. Na živem primeru svoje domače vasi pokaže nato avtor, kako se zajedajo v naše korenine tudi že razne bolezni in kliče delavce, ki bodo v ljudski vzgoji hodili po dr. Krekovi stopinjah. Bogo Grafenauer opozarja na **Mednarodno funkcijo slovenskega ozemlja**, ki ima značaj pomembnega evropskega prometnega vozla. Mednarodne težnje in geopolitične silnice, ki se križajo na našem ozemlju, diktirajo edino naravno ureditev: organiziranje vsega slovenskega ozemlja v eno enoto, ki ji bo Trst gospodarsko okno v svet. Janez Logar poudarja življenjsko važnost **Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani** za slovenski narodni razvoj in jo postavlja v organsko zvezo s podobnimi ustanovami v naši kulturni preteklosti. Maks J. z. a. priobčuje **Pogovor z nemškim akademikom**, ki z živo neposredno besedo pove marsikaj o usodi katoliške mladine v hitlerjevski Nemčiji.

V oddelku »Dokumenti« je ponatisnjena papeževa izjava francoskim katolicom o »ponujeni roki«. Besede same najbolj obtožujejo vse farizejsko zavijajoče komentarje. Naslednji članek pa osvetljuje resnico okoli konca francoskega dominikanskega tednika »Sept«, o čemer so nekateri slovenski listi precej netočno poročali. Sledi še oddelček »Pregledi« z živahno pisano »Mednarodno politično kroniko« in »Slovensko kroniko«, ki poroča o ustanovitvi »Slovenskega društva« in »Socialno ekonomskega instituta«.

To je na kratko podana vsebina prve številke nove revije, ki doslej še ni doživela v javnosti obširnejših odmevov. Nekateri listi so jo iskreno pozdravili in ji »želeli sreče«, drugi so jo samo registrirali. Le neki koncern listov, katerega najbolj priljubljeno delo je zavijanje in obsojanje, se je zaletel v revijo, češ da širi zmote, da nič ne da na avtoriteti Cerkve, da se zavzema za »ponujeno roko«, to je za sodelovanje s komunisti itd. itd. Najbolj jih boli »papeževa izjava« in resnica o »Septu«, za članke v prvem delu revije se ne menijo, ker pač stvarno rešujejo slovensko vprašanje, česar imenovani koncern ne more.

Proti koncu februarja je izšla druga številka »Dejanja«. Prinaša prav zanimive članke in razprave. Na uvodnem mestu razmotriva prijatelj revije o načelnih kristjanih, Tone Fajfar piše o duhovni podobi slovenskega delavca, dr. Matija Žumer o problemu slovenske obrtne in industrijske delavnosti, dr. Jože Pokorn o prehodu v intenziv-

Občni zbori, shodi in sestanki

Kamniško okrožje. Vse skupine kamniškega okrožja obveščamo, da se bo v nedeljo 13. marca ob 9 dopoldne vršil v prostorih gostilne Bunkč v Jaršah okrožni sestanek skupin JSZ kamniškega okraja. Na dnevnem redu bodo poročila zastopnikov posameznih skupin in razpravljanje glede organizacije poletnih prireditev. Pride tudi zastopnik centrale. Vse skupine prosimo, da dajo zastopnikom pismena poročila. — Predsednik okrožja.

Nazarje. V nedeljo 13. marca se bo ob 9 dopoldne vršil članski sestanek naše strokovne skupine. Sestanka se bo udeležil tudi eden od tovarišev iz Celja. Ker so sestanki zelo važni za razvoj in delo naše skupine, vabimo vse naše člane in članice, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Dravograjsko okrožje. V nedeljo, dne 6. marca se vrši okrožni sestanek JSZ za skupine dravogradskega okrožja v Guštanju dopoldne ob 10 v prostorih pisarne bivše občine Tolsti vrh. Pozivamo skupine Guštanj, Prevalje, Črna-Mežica, Otiški vrh, Slovenjgradec in Dovže, da pošljejo svoje delegate v čimvečjem številu. Centralo bo zastopal tov. Jurač iz Celja.

Količevo. Strokovna skupina papirničarjev sklicuje redni občni zbor v nedeljo 6. marca ob 15 v stari šoli v Dobu. Pozivamo vse tovariše in tovarišice, da se občnega zbora udeležijo!

Trbovlje. Strokovna skupina rudarjev sklicuje svoj članski sestanek za ponedeljek, dne 7. marca ob 4 popoldne v prostoru tajništva, Loke 253. Na sestanku bomo razpravljali o novem pravilniku brat. skladnic. Naj nikogar ne manjka!

Vevče. Občni zbor naše skupine se vrši v nedeljo 13. marca ob 9 dopoldne v dvorani Prosvete v D. M. v Polju. — V zdravi organizaciji sodelujejo vsi člani. Če hočemo biti taka organizacija, potem moramo vedeti, kaj je naša dolžnost: vsi na občni zbor!

Rimski Toplice. Občni zbor skupine lesnih delavcev v Rimskih Toplicah se vrši v nedeljo 13. marca dopoldne v gostilni Majcen v Gračnici. Centralo bo zastopal tov. Jurač iz Celja. Udeležite se polnoštevilno!

ni kapitalizem. Jože Eržen pa o novi trozvezi. Dokumenti govorijo o razmerah na Daljnem Vzhodu. Iz pregledov vzemo o vzrokih zadnje francoske krize, o oboroževanju na morju in o hitlerjevstvu v Sloveniji. V reviji sta tudi dve pesmi Franceta Vodnika in ena J. Udoviča, odlomek iz romana »Iz dnevnika podeželskega duhovnika«. — Revijo toplo priporočamo. Pišite na naslov: Ljubljana, poštni predal 103.

Walter Briesley

Brezposelni

Dejal je:

»Janka bo v dežnem plašču do kože premočilo.«
»Saj, kakšen pa je njegov plašč! Jaz mislim, da bi že lahko dobil novega. Toda za letošnje poletje bo še dober. Mislim, da mu bo še prav. Tako hitro raste in, če mu ga kupimo letos, ga prihodnje leto že ne bo mogel več obleči!«

»Če ne bo nehalo, ga pospremim v šolo z dežnikom. In tudi ponj pojdem z dežnikom.« Tisti hip je prišel deček v kuhinjo. »Janko, dežuje,« je rekel oče, vstal in pomaknil še en stol med svojega in med Ivankinega.

»Dežuje?« je vprašal Janko in sedel. »Ne bomo se mogli igrati v prostem času. Se bomo pa pod streho igrali,« je urno zaključil.

»Pustimo take stvari in molčimo,« je posegla vmes mati. »Kolikokrat sem ti že rekla, da govori pravilno, ne po domače. Tudi izgovarjaš napačno. Poboljšaj se!«

»Bom, mama,« je obljubil deček.

»Kaj misliš, ali ne bi bilo bolje, ko bi rekel »mati«, ne »mama? To je tako otroče.«

»Jaz bi rajši rekel: »mama,« je hitel Janko.

Dober dečko, si je mislil Ivan, naj reče kdo, kar hoče. Vesel je bil, da se je Ivanka nasmehnila in da ni otroka silila, naj ji reče rajši »mati«. Dobro volje so pozajtrkovali. Ker so bili vsi veselo razpoloženi, se je Janko spomnil zadnje nedelje. Janko je pri južini poskočil od veselja, ko je videl, kako ata in mama vneto in iskreno razpravljata, kdaj bi napravili izlet v Ambergate-sko šumo. Povzpeli se je hotel tako visoko kot oče in mati ter okusiti zvrhano mero veselja. Iz srca so mu privrele besede: »Kako krásno in imenitno bo v nedeljo, ko pojdemo na izlet!« Dvignil je oči in pogledal materi v obraz. Nagonski ga je obšlo

Jurklošter. V nedeljo 13. marca se vrši sestanek naše skupine, na katerem bo poročal tov. Jurač iz Celja. Sestane bo ob 2 popoldne.

Duplica. Vsemu članstvu skupine na Duplici sporočamo, da je odbor preložil dan občnega zbora na torek 8. marca 1937 ob pol 6 zvečer pri Planavški in to zaradi tega, ker ob nedeljah ni zadovoljive udeležbe. Udeležba je za vse člane organizacije obvezna. Dnevni red je običajen. Vabimo tudi tiste člane in članice z žage, ki ste prosti ta čas, da se sestanka udeležite.

Zagorje. Občni zbor naše skupine je potekel nad vse pričakovanje lepo. Že mnogo let udeležba ni bila tako številna. Člani so dali odbornikom vse priznanje za uspešno in vztrajno delo ter jih tudi ponovno izvolili. V imenu centrale je govoril tov. Pukšič z Jesenic in nam dal novega veselja za delavsko borbo. Zelo smo mu hvaležni. Sklenili smo si tudi nabaviti prapor. Nadalje smo razpravljali o pravilniku bratovskih skladnic in o anketi, ki se je glede tega vršila v Delavski zbornici v Ljubljani. Občni zbor nam je dal novega veselja za strokovno delo. Visoko hočemo dvigniti naš prapor in naše ime v rudarskih revirjih.

Kamnik. V nedeljo 6. marca tega leta se bo ob 9 dopoldne vršil v prostorih restavracije »Grajski dvor« v Kamniku redni letni občni zbor naše Strokovne skupine kovinarjev v Kamniku z običajnim dnevnim redom. Vse člane vabimo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Na občni zbor pride tudi zastopnik centrale.

Hrastnik. Redni letni občni zbor naše Strokovne skupine rudarjev v Hrastniku se bo vršil v nedeljo 6. marca t. l. ob 8 dopoldne v prostorih gostilne A. Logerjeve na Hribu v Hrastniku. Vse tovariše vabimo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Pride tudi zastopnik centrale.

Medvode. V nedeljo 6. marca t. l. se bo ob 3 popoldne vršil v prostorih Društvenega doma v Preski redni letni občni zbor naše Strokovne skupine papirniškega delavstva v Medvodah. Ker so občni zbor zelo važni za razvoj in delo skupin, prosimo članstvo, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Št. Vid nad Ljubljano. Naša Strokovna skupina lesnega delavstva v Št. Vidu nad Ljubljano bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo 6. marca t. l. ob 9 dopoldne v prostorih cerkvene dvorane (nasproti cerkve) v Št. Vidu n. Ljubljano. Dnevni red je običajen. Vse člane vabimo, da se občnega zbora udeležijo.

Preserje pri Kamniku. Redni letni občni zbor naše Strokovne skupine lesnega delavstva se bo vršil v nedeljo 6.

marca tega leta ob 1 popoldne v prostorih gostilne Križkar v Preserjih. Vse tovariše prosimo, da se občnega zbora udeležijo. Na občni zbor pride tudi zastopnik centrale.

Količevo. V nedeljo 6. marca t. l. se bo ob 3 popoldne vršil redni letni občni zbor naše Strokovne skupine papirniškega delavstva z običajnim dnevnim redom. Vse člane in članice vabimo, da se zbora udeležijo. Pride tudi zastopnik centrale.

Domžale. Redni letni občni zbor naše Strokovne skupine oblačilnega delavstva se bo vršil v petek 4. marca t. l. ob 5 popoldne v prostorih Društvenega doma v Domžalah. Kot zastopnik centrale se bo občnega zbora udeležil tovariš Pestotnik. Vse člane in članice vabimo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

Brdo. Sestanek skupine opekarskega delavstva na Brdu bo v nedeljo 6. marca ob 3 popoldne v prostorih g. Mrгона na Brgu št. 77. Vsi na sestanku!

To in ono

Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani je izposodila leta 1937. 6092 znanstvenih, 31.856 slovenskih, 1.688 srbohrvaških, 30.872 nemških in 688 drugih knjig, skupaj torej 65.104. 2.601 več ko prejšnje leto. Knjižnica Del. zbornice v Mariboru pa je izposodila 1.955 znanstvenih, 16.251 slovenskih, 1.319 srbohrvaških, 24.352 nemških in 328 drugih knjig, skupaj 42.250, nekaj manj ko prejšnje leto. Prav bi bilo, da se teh knjižnic poslužujejo predvsem delavci.

Javornik. V mesecu januarju so se poročili naslednji naši tovariši: Novak Albin z gđc. Kristan Francico; Triplat France iz Žirovnice z gđc. Kosmač Mici s Studenčice; Mežek Rudi z Rodin. — Vsem iskreno čestitamo in želimo v novem stanu srečno pot!

Jarše. Poročila se je dne 20. t. m. naša obratna zaupnica tov. Vida Stempel z g. Alojzijem Hočevarjem. Isti dan se je poročila tudi tov. Marija Semen z g. Venčeslavom Jerebom. Vsem želimo sreče in božjega blagoslova.

Huda jama. Poročil se je tov. Diacci Tomaž, odbornik skupine, z Kandolf Matudo. Novoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Razglas. Zaradi prekoračenja kreditov se po sklepu upravnega odbora Javne borze dela v Ljubljani z dne 18. februarja 1938 ustavljeni vsi dodatni (izredni) obroki na redne podpore. — Javna borza dela v Ljubljani.

Duplica. Poročili sta se naši tovarišici Marija Hribar in Marija Jutršek. Želimo jima mnogo sreče!

Zaradi obilice dopisov smo morali marsikateri članek odložiti. Tovariši dopisniki naj nam ne zamerijo. Vse bo prišlo ob pravem času na vrsto.

nekaj prijetnega. Pogledal je skozi okno. Oči niso segle skozi steklo, zakaj voda je zalivala šipe in zastirala pogled. Za hip je nastala v njegovi glavi zmeda. Misli so se mu vrtinčile okrog ene same točke, ki jo je zagrabil. Ko so se mu zopet umirile, je bil čisto drugače razpoložen in ni izgovoril tistih opojnih besed, ki jih je imel že na jeziku, marveč nekaj drugega:

»Mama, zdaj pa najbrž ne bomo mogli na izlet, kaj praviš?«

»Šli bomo, šli.« Zadnjo besedo je zategnila in tako omalovažujoče prikrila pravo misel. »Seveda bomo šli, Saj ne bo tako dolgo deževalo.«

»Ne bo, ne bo,« je hitro dodal oče in tudi prepričevalno zategnil zadnjo besedo. »Do nedeljo bo že popolnoma suho. Sonce bo v nekaj urah popilo vso vodo, samo da zasije.« Vščipnil je dečka v bedra in je bil vesel, ker je videl, da se je obraz razjasnil. »Ali veš, Janko, da dež škoduje krompirčku?«

»Škoduje?« se je deček zagledal v očeta, pomežiknil in se zamislil. »Zakaj?« Oče je smehljal. »Zakaj?« je silil vanj otrok.

»Po dežju bo krompir zrasel. Debelejši bo.« Nenadoma se je oče zasmejal in zopet vščipnil Janka v bedra. Ivanka se je nasmehnila. In tudi deček se je nasmehljal. Zopet se je zamislil in se namrgodil. Takoj si je vtisnil ta dovtip v spomin in si je že zdaj mislil, kako bo zastavil isto vprašanje kakemu svojemu sošolcu. Nenadoma se je zdrznil in predramil iz svojih sanj. Začel je jesti.

Hipoma pa je planil pokonci: »Ali je že čas, da grem v šolo?«

»O, le poje, časa imaš še dosti,« mu je dejala mati, pustila je otroka samega pri mizi in vzela njegove hlače s peči. »Danes boš moral obleči dežni plašč.«

»Kaj, tisti plašč, ki je zašit?« je vprašal preplašeno. »Nima pomena, mama, hitro bom stekel v šolo pa ne bom moker.«

(Dalje prihodnjije)

Delavska PRAVICA
GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-1. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva cesta 22-1 — Oglasi po ceniku — Telefon št. 4948. — Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din.

Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana. Izhaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Žumer, Ljubljana. — Tiska Zadruga tiskarna, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17 (Maks Blejce)